

RIKTLINJE

Avgifter för äldre och personer med funktionsnedsättning

Dokumentets syfte

Vägledning för avgiftshandläggning inom äldre och funktionsnedsättning.

Dokumentet gäller för

Handläggare på enheterna äldre och funktionsnedsättning.

Innehållsförteckning

1	Allmänt.....	4
2	Avgiftsbeslut	4
3	Ändring av avgift	4
4	Avgiftsunderlag	5
4.1	Beräkning av inkomst.....	5
4.2	Makar/registrerade partners/sambor	5
4.3	Beräkning av inkomst vid utmätning och skuldsanering.....	6
5	Förbehållsbelopp	6
6	Minimibelopp	6
6.1	Lagstadgade minimibelopp SoL.....	6
6.2	Individuell del	7
6.2.1	Matkostnader	7
6.2.2	Matdistribution	7
6.2.3	Familjesituation.....	7
6.2.4	Bosättning och familjebildning.....	8
6.2.5	Kostnader till följd av funktionsnedsättning.....	8
6.2.6	Kostnader för god man	8
6.3	Förbrukningsartiklar	8
7	Beräkning av boendekostnad.....	8
7.1	Hyrd bostad	8
7.2	Bostadsrätt	8

Diarienummer	Fastställt/senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
SÅN 2014/254-730	2014-05-20	Social- och äldrenämnden	Social- och äldrenämnden	Socialdirektör

7.3	Kooperativ bostadsrätt	8
7.4	Villa	9
7.5	Boendeavgift.....	9
8	Subvention för personer med låga inkomster i särskilt boende.....	9
9	Kvarboende.....	9
10	Avgiftsutrymme	10
10.1	Uträkning av avgiftsutrymme.....	10
10.2	Inget eller negativt avgiftsutrymme.....	10
11	Avgifter enligt SoL	10
11.1	Vad avgiften omfattar	10
11.2	Högekostnadsskydd/maxtaxa	11
11.3	Hemtjänst	11
11.4	Trygghetslarm.....	11
11.5	e-hemtjänstprodukter	11
11.6	Särskilt boende.....	11
11.7	Boendeavgift.....	11
11.8	Egenavgifter för vuxna vid andra stöd och hjälpinsatser än behandlingsinsatser	11
11.9	Ledsagning och avlösning	12
11.10	Korttidsboende	12
11.11	Dagverksamhet.....	12
11.12	Boendeavgift.....	12
12	Reducering av avgift.....	12
12.1	Dubbla boendekostnader.....	12
13	Avgifter enligt LSS	13
13.1	Allmänt.....	13
13.2	Personlig assistans	13
13.3	Ledsagarservice	13
13.4	Kontaktperson	13
13.5	Avlösarservice i hemmet LSS 9§ 5	13
13.6	Korttidsvistelse utanför det egna hemmet	13
13.6.1	Måltidskostnader vid korttidsvistelse/läger.....	14
13.7	Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år	14

13.8	Boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdomar.....	14
13.8.1	Föräldrars underhållsskyldighet.....	14
13.9	Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad	14
13.10	Daglig verksamhet	15
13.10.1	Måltider	15
13.10.2	Habiliteringsersättning.....	15

I Allmänt

Dessa tillämpningsanvisningar behandlar avgifter för insatser som handläggarna beviljar enligt socialtjänstlagen (SoL) för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Tillämpningsanvisningarna gäller från och med 1 januari 2015. I tillämpningsanvisningarna finns också gällande riktlinjer för vilka självkostnader den enskilde ska betala vid insatser enligt LSS som är avgiftsfria.

Av SoL¹ framgår att:

- kommunen har rätt att bestämma grunderna för avgiftssystemets utformning inom lagens ramar
- avgifterna ska vara skäliga
- avgifterna får inte överstiga kommunens självkostnader
- avgifterna ska differentieras med hänsyn till de enskildas ekonomiska förhållanden
- den enskilde ska ha kvar tillräckliga medel för sina normala levnadskostnader (förbehållsbelopp)

2 Avgiftsbeslut

Ett avgiftsbeslut enligt SoL består av en individuell ekonomisk utredning för att fastställa den enskildes avgiftsunderlag, faktiska boendekostnader, minimibelopp med hänsyn taget till eventuella individuella tillägg/avdrag samt förbehållsbelopp².

Ett avgiftsbeslut är ett myndighetsbeslut. I samtliga beslut om insatser där insatsen är avgiftsbelagd ska handläggaren fatta ett formellt myndighetsbeslut. Om det sker en förändring av insatserna eller andra faktorer som påverkar insatsernas storlek ska handläggaren fatta ett nytt avgiftsbeslut. Detta beslut ska kunden få skriftligt.

Den enskilde kan överklaga beslut om avgift, beräkning av avgiftsunderlag, bostadskostnad eller minimibelopp till allmän förvaltningsdomstol³.

3 Ändring av avgift

Vid en förändring som kan påverka avgiftens storlek har kommunen rätt att ändra en avgift. Kunden ska få en underrättelse om avgiftens förändring. Om förändringen beror på en ändring av prisbasbeloppet behöver inte kommunen i förväg underrätta om avgiftens förändring. Avgiftsunderlaget ska kontrolleras minst en gång per år.

---

¹ 8 kap

² 8 kap §§ 2-9

³ 16 kap 3 §

En ändrad avgift ska gälla från och med månaden efter den månad som anledningen till ändringen uppkom.

4 Avgiftsunderlag

4.1 Beräkning av inkomst

Avgiftsunderlag är den inkomst den enskilde kan antas få under de närmaste tolv månaderna fördelat med lika belopp per månad. Inkomsten ska beräknas med tillämpning av beloppen i 102 kap. 29 § socialförsäkringsbalken (SFB).

I samband med ansökan ska kunden bifoga uppgifter om aktuella inkomster. Handläggaren kontrollerar inkomsterna en gång om året med Försäkringskassan och Skatteverket. Om den enskilde väljer att inte medverka i inkomstutredning eller om underlag saknas blir beslutet den högsta avgiften.

Med inkomst avses

- inkomst av tjänst
- sjuk och aktivitetsersättning
- inkomst av näringsverksamhet
- inkomst av kapital, beräknat per den 31/12 föregående år
- inkomst av livränta
- pension (garantipension, tilläggs pension, tjänstepension, efterlevandepension, premiepension, privata pensionsförsäkringar)
- bostadsbidrag
- bostadstillägg för pensionärer (BTP)
- särskilt bostadsbidrag för pensionärer (SBTP)
- äldreförsörjningsstöd (ÅFS)
- andra regelbundna bidrag (dock inte handikappersättning, försörjningsstöd, assistansersättning och barnbidrag)

Eftersom bostadstillägg (BTP och SPTB) är en del av den inkomst som påverkar förbehållsbeloppet är den enskilde skyldig att söka bostadsbidrag om det inte är uppenbart att personen inte har rätt till det.

Om en person inte söker bostadstillägg kan konsekvensen efter en individuell bedömning bli att kunden får betala en högre avgift.

4.2 Makar/registrerade partners/sambor

Makars och registrerade partners inkomster räknas samman och fördelas med hälften vardera. Motsvarande gäller sambors inkomster när det är ekonomiskt mest fördelaktigt för kunden.

4.3 Beräkning av inkomst vid utmätning och skuldsanering

Kronofogden ser till att den enskilde får behålla pengar för att betala sin avgift till kommunen. Det är den enskildes inkomst före utmätning eller skuldsanering som ligger till grund för avgiftsberäkningen. Vid behov bör kommunen hjälpa till i kontakter med kronofogdemyndigheten.

5 Förbehållsbelopp

Förbehållsbelopp är det belopp som den enskilde ska ha kvar av sina egna medel innan avgiften för hemtjänst, dagverksamhet, särskilt boende SoL och kommunal hälso- och sjukvård bestäms. Den enskildes förbehållsbelopp är summan av den enskildes minimibelopp efter individuella tillägg/avdrag och boendekostnaden. Om den enskilde har mindre än minimibeloppet och medel för sin bostadskostnad kvar reduceras avgiften så att personen har kvar sitt förbehållsbelopp.

6 Minimibelopp

Minimibeloppets nivå bestäms med utgångspunkt från prisbasbeloppet som regeringen fastställer årligen.

Minimibeloppet utgår från konsumentverkets beräkning av skäliga levnadskostnader för

- livsmedel, samtliga måltider
- kläder, skor, fritid och hygien
- förbrukningsvaror
- dagstidning, telefon
- radio och TV-avgift
- möbler och husgeråd
- hemförsäkring
- hushållsel
- resor
- tandvård
- öppen hälso- och sjukvård
- läkemedel

6.1 Lagstadgade minimibelopp SoL⁴

Minimibeloppet ska enligt 8 kap.7§ SoL vara lägst en tolfedel av

- 1,3546 gånger prisbasbeloppet för ensamstående över 65 år
- 1, 446 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor över 65 år.

---

⁴ 8 kap § 7

6.2 Individuell del

Beslut om förbehållsbelopp är individuella beslut. Detta innebär att förbehållsbeloppet kan ändras om personen har fördyrande levnadsomkostnader av varaktig karaktär.

Minskning av förbehållsbeloppet kan göras om den enskilde inte har en kostnad för sådant som ingår i minimibeloppet. Det innebär att minimibeloppet kan minskas om kostnaden ingår i avgiften för hemtjänst, dagverksamhet, särskilt boende eller om posten tillhandahålls kostnadsfritt.

6.2.1 Matkostnader

De schabloniserade beloppen i minimibeloppet är framräknade för personer 61 år och äldre. Eftersom personer under 61 år normalt konsumerar mer livsmedel och därmed har en högre kostnad bör yngre personer få ett tillägg för detta när kommunen fastställer förbehållsbeloppet. Vägledande för beräkningen av denna kostnad bör vara Konsumentverkets beräkning av livsmedelskostnader för olika åldersgrupper.⁵

För den som bor permanent på ett särskilt boende enligt SoL är matkostnaden betydligt högre än konsumentverkets beräkningar. Handläggaren måste här göra ett individuellt tillägg. Tillägget är beroende av hur stor skillnaden blir på mellan genomsnittskostnaden av konsumentverkets beräkningar för personer över 75 år och den faktiska matkostnaden i det särskilda boendet.

Exempel:

Matkostnad	3600
Konsumentverkets beräkning:	-1700
<hr/>	
Tillägg	1900

6.2.2 Matdistribution

Ingen avgift tas ut för matdistribution. Den enskildes kostnader för matdistribution är därför inte kostnadsfördyrande.

6.2.3 Familjesituation

Äldre och funktionsnedsatta personers familjesituation kan medföra ökade kostnader på grund av underhållsstöd för minderåriga barn, arbetsresor och andra kostnader som finns för en familjs underhåll.

Om det finns barn i hushållet görs ett individuellt tillägg som motsvarar konsumentverkets beräknade normalkostnader för barn i motsvarande ålder.

---

⁵ Prop.2001:149 s.141

6.2.4 Bosättning och familjebildning

Yngre personer (under 65 år) med funktionsnedsättning har i vissa fall högre kostnader för bosättning och familjebildning. Levnadskostnaderna för yngre personer under 65 år beräknas till en nivå som överstiger minimibeloppet med upp till 10 procent.

6.2.5 Kostnader till följd av funktionsnedsättning

Varaktiga merkostnader på grund av funktionsnedsättning som inte kompenseras på annat sätt.

6.2.6 Kostnader för god man

Om den enskilde har kostnad för god man/förvaltare ska handläggaren göra ett tillägg till förbehållsbeloppet med ett schablonbelopp på 2,5 procent av prisbasbeloppet per månad.

6.3 Förbrukningsartiklar

Kostnader för förbrukningsartiklar medför ingen minskning av förbehållsbeloppet.

7 Beräkning av boendekostnad

Som huvudregel ingår alla kostnader för uppvärmning av bostad och vatten i hyran/avgiften för lägenhet. Undantag förkommer och då gäller Pensionsmyndighetens schablonbelopp för att beräkna boendekostnaden. Samma belopp gäller för de som bor i egen fastighet.

7.1 Hyrd bostad

För den som bor i hyrd bostad är boendekostnaden lika med den avtalade hyreskostnaden inklusive uppvärmningskostnader. Hushållsel ingår inte.

7.2 Bostadsrätt

Beräkningen av boendekostnaden för den som bor i bostadsrätt görs på samma sätt som för hyrd bostad. Om den enskilde har bostadslån utgör 70 procent av räntekostnaden boendekostnad.

7.3 Kooperativ bostadsrätt

För den som bor i kooperativ hyresrätt beräknas kostnaden på samma sätt som för hyresrätt. Om den enskilde har bostadslån ska handläggaren beräkna kostnaden på samma sätt som för bostadsrätt.

7.4 Villa

För den som bor i villa ingår följande som boendekostnad

- 70 % av bostadslån med säkerhet i fastigheten
- 70 % av tomträttsavgäld/hyra för tomtmark
- Aktuell kommunal fastighetsavgift
- Kostnader för uppvärmning av bostad och uppvärmning av vatten enligt pensionsmyndighetens schablon
- Övriga driftskostnader som kostnader för vatten och avlopp, sophämtning, underhåll och försäkringar enligt pensionsmyndighetens schablon (PFS 2012:5).

7.5 Boendeavgift

Bestämmelserna i hyreslagen är i normalfallet tillämpliga för boende i lägenhet eller eget rum i särskild boendeform under förutsättning att den enskilde har ensam dispositionsrätt till rummet eller lägenheten. Hyreslagen är inte tillämplig i de fall två personer eller fler inte valt att dela rum, då ska den enskilde debiteras en boendeavgift istället för hyra.

Denna avgift är jämförbar med hyra/boendekostnad vid avgiftsberäkningen. För bostad i särskilt boende där hyreslagen inte gäller får avgiften högst uppgå till en tolfedel av 0,50 gånger prisbasbeloppet per månad.

8 Subvention för personer med låga inkomster i särskilt boende

Personer över 65 år i särskilt boende garanteras att ha 4 procent av prisbasbeloppet kvar per månad efter det att hyra och mat betalats. Undantag sker för personer med ett kapital överstigande 100 000 kronor per person. En person kan inte få både subvention i särskilt boende och ersättning för dubbla boendekostnader samtidigt.

9 Kvarboende

När handläggaren ska fatta beslut om den enskildes avgift måste det ske med hänsyn till den enskildes make/maka/partner. Beslutet får inte resultera i att maken/makan/partnern får en oskäligt försämrad ekonomisk situation. Lösningen är att makar och registrerade partners betalar endast en hemtjänst/omsorgsavgift tillsammans. Om den ena maken/partnern bor på särskilt boende och den andra parten hemma så betalar den som bor hemma ingen avgift. Denna regel gäller även om den som bor på särskilt boende inte betalar någon omsorgsavgift och är avgiftsbefriad.

10 Avgiftsutrymme

Genom att lägga ihop bostadskostnaden, det lagstadgade minimibeloppet samt i eventuella individuell tillägg/avdrag får man fram förbehållsbeloppet.

Förbehållsbeloppet dras sedan av från den sammanlagda inkomsten efter skatt samt eventuellt bostadstillägg.

Den summa som återstår är den enskildes avgiftsutrymme och avgör vilken avgift som kan tas ut av den enskilde.

Om den enskilde inte vill uppge inkomst eller förmögenhet betalar personen högsta avgiften.

10.1 Uträkning av avgiftsutrymme

+ nettoinkomst per månad
 + nettoinkomst av kapital per månad
 + eventuellt bostadstillägg

Summa = avgiftsunderlag

+ minimibelopp
 + eventuellt tillägg
 - eventuellt individuellt avdrag
 + bostadskostnad

Summa = förbehållsbelopp

+ avgiftsunderlag
 - förbehållsbelopp

Summa = avgiftsutrymme

10.2 Inget eller negativt avgiftsutrymme

Om den enskilde saknar eller har negativt avgiftsutrymme blir hemtjänst, vård och omsorg avgiftsfri. Den enskilde ska ändå betala för kost och hyra. En minskning av avgiften för kost och hyra kan bara ske efter en individuell prövning.

11 Avgifter enligt SoL

11.1 Vad avgiften omfattar

Avgiften omfattar hemtjänst med serviceinsatser, personlig omvårdnad i ordinärt boende och särskilt boende, dagverksamhet, korttidsplats, kommunal hälso- och sjukvård samt viss ledsagning och avlösning.

11.2 Högkostnadsskydd/maxtaxa

Avgiften får inte överstiga den enskildes avgiftsutrymme.

I SoL finns ett högkostnadsskydd som innebär att den enskildes avgifter för hemtjänst, trygghetslarm, särskilt boende och dagverksamhet tillsammans med avgifter för kommunal hälso- och sjukvård per månad högst får uppgå till en tolfedel av 0,48 gånger prisbasbeloppet (maxtaxa).

11.3 Hemtjänst

I begreppet hemtjänst ingår serviceuppgifter och personlig omvårdnad, trygghetslarm samt viss ledsagning och avlösning. Kommunfullmäktige bestämmer avgiften per timme. Avgiften är differentierad med en högre avgift för de första åtta utförda timmarna och en lägre avgift för timmarna därutöver upp till gällande högkostnadsskydd. Se beloppsbilaga.

11.4 Trygghetslarm

Avgiften för trygghetslarmet ingår i högkostnadsskyddet/ maxtaxan. Kostnaden för ett trygghetslarm är 145 kronor per månad.

11.5 e-hemtjänstprodukter

Vid ett eventuellt införande av e-hemtjänst gäller följande. Avgiften för produkterna inom e-hemtjänsten är samma som för trygghetslarm, det vill säga 145 kronor per månad. Oavsett antal tekniska produkter kunden har ska bara en avgift tas ut. Regler för maxtaxa gäller även för e-hemtjänst.

11.6 Särskilt boende

Enligt reglerna för högkostnadsskydd får avgift för service och personlig omvårdnad motsvara högst en tolfedel av 0,48 gånger prisbasbeloppet. Den enskilde betalar också för hyra och mat.

11.7 Boendeavgift

För bostad i särskilt boende som inte omfattas av hyreslagen får avgiften högst uppgå till en tolfedel av 0,50 gånger prisbasbeloppet per månad.

11.8 Egenavgifter för vuxna vid andra stöd och hjälpinsatser än behandlingsinsatser

Se Nacka kommuns riktlinjer för vuxna vid andra stöd och hjälpinsatser än behandlingsinsatser, antagna av kommunfullmäktige 2013-06-17. Bilaga 1.

11.9 Ledsagning och avlösning

Ledsagning och avlösning kan ingå i beslut om hemtjänst men även beviljas som självständig insats enligt SoL. Timavgift debiteras enligt gällande timtaxa för hemtjänst upp till högkostnadsskyddet/maxtaxan. Avgift tas endast ut av personer under 65 år.

Personer över 65 år betalar ingen avgift för dessa insatser.

11.10 Korttidsboende

Med korttidsboende avses tillfälligt boende i särskilda boendeformer förenat med vård och omsorg för bl.a. återhämtning efter sjukhusvistelse, växelvård, avlösning och anhörigstöd. Korttidsplatser kan också behövas för träning av olika funktioner för att möjliggöra kvarboende i det ordinära boendet. Vistelsetiden är tidsbegränsad.

Avgiften för korttidsplats är densamma som för äldreboende och kostar 57 kronor per dygn år 2014. Utöver detta tillkommer kostnader för heldygnskost med 120 kronor per dygn (fördelat på 20 procent för frukost, 40 procent för lunch, 40 procent för middag, mellanmål ingår).

11.11 Dagverksamhet

Den enskilde betalar en avgift motsvarande kostnaden för en hemtjänsttimme. Beloppet ingår i maxtaxan. Kostnader för mat tillkommer och kan variera för olika dagverksamheter.

11.12 Boendeavgift

För bostad i särskilt boende som inte omfattas av hyreslagen får avgiften högst uppgå till en tolfedel av 0,50 gånger prisbasbeloppet per månad.

12 Reducering av avgift

Om den enskildes avgiftsutrymme är inget eller negativt kan ingen avgift tas ut för hemtjänst, vård och omsorg. Den enskilde ska ändå betala för kost och hyra.

Om den enskilde har negativt avgiftsutrymme kan avgiften för kost, matdistribution och hyra i undantagsfall reduceras.

12.1 Dubbla boendekostnader

Vid inflyttning från ordinärt boende till särskilt boende kan förbehållsbeloppet utökas med den faktiska kostnaden för den tidigare bostaden under högst tre månader. Denna ökning gäller bara personer med ett kapitalinnehav understigande

100 000 kronor. Den som vill ha kompensation för dubbel hyra ska ansöka om detta på en särskild blankett. De dubbla boendekostnaderna ska styrkas med exempelvis kvitto på betald hyra. Man kan bara få ersättning för dubbla boendekostnader första gången man flyttar in på särskilt boende, om personen senare byter boende kan denne inte få ersättning igen. En person kan inte få både ersättning för dubbla boendekostnader och subvention i särskilt boende samtidigt.

13 Avgifter enligt LSS

13.1 Allmänt

Insatserna enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är i princip avgiftsfria. Kommunen har dock enligt 19 § LSS möjlighet att ta ut skäliga avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter. Avgiften får inte överstiga kommunens självkostnader.

I 20 § LSS anges att om någon som är under 18 år får omvårdnad i ett annat hem än det egna med stöd av LSS, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden.

13.2 Personlig assistans

Personlig assistans är avgiftsfritt. Den enskilde betalar sina egna kostnader vid resor och aktiviteter.

13.3 Ledsagarservice

Ledsagarservice är avgiftsfritt. Den enskilde betalar sina egna kostnader vid resor och aktiviteter.

13.4 Kontaktperson

Kontaktperson är avgiftsfritt. Den enskilde betalar sina egna kostnader vid resor och aktiviteter.

13.5 Avlösarservice i hemmet LSS 9§ 5

Avlösarservice i hemmet enligt LSS är avgiftsfritt.

13.6 Korttidsvistelse utanför det egna hemmet

Den enskilde betalar ingen matavgift till anordnaren. Kommunen ska därför ta ut en skälig avgift av den enskilde för mat vid korttidsvistelse. Matkostnad får tas ut av den som har hel ålderspension, hel garantipension, hel sjukersättning, hel aktivitetsersätt-

ning eller annan inkomst av motsvarande storlek samt av försörjningspliktiga föräldrar när barnet/ungdomen får omsorg i annat hem än det egna.

Den enskilde betalar sina egna omkostnader för aktiviteter.

13.6.1 Måltidskostnader vid korttidsvistelse/läger

Kostnaden för samtliga måltider är 120 kronor per dygn (fördelat på 20 procent för frukost, 40 procent för lunch, 40 procent för middag, mellanmål ingår).

13.7 Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år

Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år är avgiftsfritt. Självkostnadspris för eventuella måltider betalas direkt till verksamheten.

13.8 Boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdomar

13.8.1 Föräldrars underhållsskyldighet

Föräldrar har enligt 7 kap 1 § föräldrabalken var för sig underhållsskyldighet gentemot sina barn tills barnet fyller 18 år eller till dess barnet slutar gymnasiet, dock längst till 21 års ålder.

För barn och ungdomar under 18 år som stadigvarande vistas i bostad med särskild service eller i familjehem är båda föräldrarna enligt 20 § LSS skyldiga att i skälighetsutsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnad.

I LSS-förordningen 5§ hänvisas till socialtjänstförordningen 6 kap, där det framgår att ersättningen ska bestämmas efter samma grunder som om det gällde att bestämma återbetalningsskyldighet för var och en av föräldrarna enligt lagen (1996:1030) om underhållsstöd. Beräkningen ska göras på var och en av föräldrarna, även om de är sammanboende. Föräldrarna kan ha olika antal barn. Det belopp som var och en av föräldrarna ska bidra med får dock inte överstiga vad som för varje tid motsvarar högsta underhållsstödsbeloppet per månad. Därutöver ska föräldrarna svara för kläder och fickpengar.

13.9 Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad

Det är ingen avgift för omsorg i boende enligt LSS. Den enskilde betalar bara hyra och står själv för egna matkostnader och aktiviteter. Överenskommelser kan göras mellan gruppboenden och den enskilde om matinköp eller måltider.

13.10 Daglig verksamhet

13.10.1 Måltider

Den enskilde betalar mat direkt till den dagliga verksamheten. Priset sätts av verksamheten och kan variera mellan verksamheter.

13.10.2 Habiliteringsersättning

Nacka kommun ersätter deltagare i daglig verksamhet med fem kronor per arbetad timme i habiliteringsersättning.

Ersättningen utbetalas av anordnaren.